

بررسی‌های با هم عمل آمده حکایت از آن دارد که معضلات صنعت و تولید کشور ساختاری است .

ساختار غیررقابتی بازار فروش کالا، وجود رانت و رانت‌خواری، فقدان بهره‌وری مناسب و عدم ظهور کارآفرینان از جمله این معضلات به شمار می‌روند .

در دو دهه گذشته به جای حمایت از تولید و صنایع عملاً با برقراری مقررات و تصویب قوانین خاص، موانع عدیده‌ای را بر مشکلات فوق افزوده‌ایم، به طوریکه در حال حاضر صنعت کشور پرداخت‌های متعددی دارد که علاوه بر افزایش قیمت تمام شده کالاها و غیررقابتی شدن آن، محمل قانونی این پرداخت‌ها در شرایط کنونی جای تردید دارد . علاوه بر مالیات‌های یکی از پرداخت‌های اساسی بخش صنعت و تولید انواع «عوارض» است .

عوارض از بخش صنعت توسط مراجع مختلف اخذ که مهمترین آن عوارض شهرداری و آموزش و پرورش بوده که ۳ درصد عوارض شهرداری به موجب رأی دیوان عدالت اداری ملغی گردیده است . دولت در سال گذشته لایحه تجمیع عوارض را تسلیم مجلس کرد که به نظر می‌رسد پیامد اصلاح قانون مالیات‌ها باشد بدین معنی که با تصویب تجمیع لایحه عوارض و مشخص شدن یک نرخ معقول و متناسب تولید از پرداخت بارگران تعدد عوارض رهایی یابد .

«لازم به یادآوری است که در این گزارش عوارض گمرکی و اصولاً عوارضی که بر مبادلات تجارت خارجی وضع می‌شود مورد نظر نیست .»

مالیات، مانع یا ابزار توسعه
عیسی شهسوار خجسته رئیس کل سازمان امور مالیاتی در این خصوص به گزارشگر ما

رئیس کل سازمان امور مالیاتی : مالیات در ایران تنها به منظور کسب درآمد دولت تلقی شده و به صورت ابزار توسعه‌ای به آن نگریسته نمی‌شود

یک عضو جامعه حسابداران: از آنجاکه مرجع و منبع قانونی این عوارض در نهایت دولت می‌باشد، بهتر است دولت در لایحه تجمیع عوارض به صورت یک کاسه، رقم متناسبی را اخذ و از طریق خزانه دولت آنرا به نسبت های لازم بین دستگاه های ذینفع تقسیم کند

می‌گوید : قبلاً در بحث مالیات به طور کلی در هفت مورد مالیات از واحدهای تولیدی طبق قانون مالیاتهای مستقیم و در بیش از ۸ مورد نیز در قالب تبصره‌های بودجه تحت عنوان مالیات بر فروش کالاهای معین اخذ می‌شد . مالیات در ایران تنها به منظور کسب درآمد دولت تلقی شده و به صورت ابزار توسعه‌ای به آن نگریسته نمی‌شود مضاف بر اینکه انواع مختلفی از عوارض چه در قوانین خاص و چه به موجب تبصره‌های قوانین بودجه سالیانه

از تولید اخذ می‌شد که عملاً به نوعی مانع توسعه تبدیل شده بود لذا مسئولین جدید وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان امور مالیاتی با بررسی مجدد لایحه تجمیع عوارض نظرات خود را به مجلس ارائه داده‌اند و امید است پس از اصلاحیه قانون مالیات‌ها شاهد اصلاح در این بخش نیز باشیم .

وی می‌افزاید : سازمان امور مالیاتی کشور از کلیه صاحب‌نظران و نهادهای مسئول نظرخواهی لازم را به

عمل آورده به طوری که به نظر می‌رسد لایحه تجمیع عوارض نیز مانند اصلاحیه قانون مالیات‌ها بتواند بخشی از مشکلات صنعت و تولید را حل کند .
مالیات یک کاسه
غلامحسین دوانی – عضو جامعه حسابداران رسمی ایران نیز به گزارشگر ما می‌گوید : طی یک بررسی که در سال ۱۳۷۹ در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی صورت گرفت مشخص شد که ۸۰ نوع مالیات غیرمستقیم و عوارض در بخش شهرداری‌ها، تأمین

اجتماعی و حوزه کار و عوارض استانی از تولید و صنعت اخذ می‌شود که این مسئله باعث تهی شدن خزانه صنعت و سیر قهقرائی آنها شده است .
وی معتقد است : از آنجا که مرجع و منبع قانونی این عوارض در نهایت دولت می‌باشد، بهتر است دولت در لایحه تجمیع عوارض به صورت یک کاسه رقم متناسبی را اخذ و از طریق خزانه دولت آنرا به نسبت‌های لازم بین دستگاه‌های ذینفع تقسیم کند تا صنعت و تولید دچار مانع کمتری شود .

دوانی تصریح می‌کند : در لایحه تجمیع عوارض باید دقت لازم صورت گیرد که عوارض مرتبط و متناسب با استفاده از خدمات کالاهای عمومی دارای صرفه‌های خارجی اقتصادی اخذ شود و از اخذ عوارض به طور مضاعف توسط بخش‌های عمومی اجتناب شود .
تکلیف شرکت‌ها را روشن کنید
مهندس حسین زنجانی – مدیر عامل یک شرکت خدماتی پتروشیمی نیز به گزارشگر ما می‌گوید : رقمی بالغ بر ۱۸

مدیر عامل یک شرکت تولیدی : رقمی بالغ بر ۱۸ درصد تحت عناوین مختلف از بخش تولید کشور اخذ می‌شود که این رقم بعضاً توسط حوزه مالیاتی هم قابل قبول نیست و مضاعف می‌گردد

یک استاد دانشگاه : لایحه تجمیع عوارض نباید با یک نرخ غیرعقلایی و نامتناسب جمع بندی شود زیرا تولید در حال حاضر توان همین وضع را ندارد

به اعتقاد وی دولت در دوره تعدیل اقتصادی بخشی از وظایف و مسئولیت‌های خود را عملاً به گردن شرکت‌های دولتی و صنعتی انداخته است .
اخذ مجده عوارض
دکتر هوشنگ خستویی عضو شورایعالی انجمن حسابداران خبره ایران به گزارشگر ما می‌گوید : از دیدگاه حسابداری اخذ عوارض پی در پی از یک کارخانه عملاً بهای تمام شده را تحت الشعاع قرار داده و موجب عدم کارایی شده و جلوی رقابتی شدن کالاها را می‌گیرد .

وی می‌افزاید : در حال حاضر باید کوشش کرد هزینه استفاده از خدمات یا کالایی که به طور مستقیم از واحدهای تولیدی اخذ می‌شود مجدداً تحت عنوان عوارض خاصی از آنها وصول نشود .
وی ابراز امیدواری کرد که سازمان امور مالیاتی کشور با تدبیری که در اصلاح قانون مالیات‌ها بکارخواهد برد در بررسی و اصلاح لایحه تجمیع عوارض نیز منافع اقتصادی کشور را مد نظر قرار دهد .

مختلف خودداری کند تا تولیدکننده تکلیف خودش را بداند .

نرخ عقلایی
دکتر محمد فلاح ؛ مدرس دانشگاه نیز ضمن ابراز نگرانی از وضعیت تولید و صنعت کشور به دلایل مختلف و از جمله وضع عوارض نامناسب، به گزارشگر ما می‌گوید : اگر دولت قصد بسترسازی مناسبات سرمایه و تولید را دارد باید در اصلاح و تغییر قوانین جدی‌تر عمل نماید . وی خاطرنشان می‌سازد : لایحه تجمیع عوارض نباید با یک نرخ غیرعقلایی و نامتناسب جمع بندی شود زیرا تولید در حال حاضر توان همین وضع را نیز ندارد .